

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Čížkovice, okres Litoměřice

411 12 Čížkovice 236

Identifikátor školy: 600 081 583

Termín konání orientační inspekce: 17. – 20. únor 2003

Čj.:	06414/03-5022
Signatura:	of2zw121

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Základní škola Čížkovice, okres Litoměřice je příspěvkovou organizací, která poskytuje výchovu a vzdělání dětem v mateřské škole, žákům prvního stupně základní školy a žákům s těžším, těžkým mentálním a kombinovaným postižením ve speciálních třídách. S účinností od 1. ledna 2003 vstoupila škola do právní subjektivity. Zřizovatelem školy je Obec Čížkovice, která vydala na základě usnesení zastupitelstva obce č. 29/2. 10. 02 ze dne 2. 10. 2002 novou zřizovací listinu, s platností od 3. 10. 2002 a účinností od 1. 1. 2003. Dle rozhodnutí MŠMT č.j. 22 029/01-21 vydaného dne 20. prosince 2001, škola sdružuje mateřskou školu, základní školu, školní družinu a školní jídelnu. V hlavní školní budově jsou umístěny třídy základní školy a dvě třídy speciální školy. Na odloučeném pracovišti v Čížkovicích 278 působí mateřská škola, školní jídelna a školní družina. Kapacita žádné součásti školy není překročena. V době konání orientační inspekce se v pěti běžných třídách základní školy vzdělávalo 76 žáků, ve dvou speciálních třídách 18 žáků a ve dvou třídách mateřské školy 47 dětí, z toho sedm je přihlášeno k nepravidelné docházce. Věkový průměr pedagogického sboru v základní škole je 37 let, v mateřské škole pak 46,7 let. Rada školy zde nevznikla, škola nevzdělává ani žádné cizince.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní a mateřské škole a ve speciálních třídách základní školy
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní škole, ve speciálních třídách základní školy a v mateřské škole
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v bloku předmětů základní školy
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v bloku předmětů ve speciálních třídách
- průběhu a výsledků výchovy v mateřské škole

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení personálních podmínek je vztaženo k celé škole.

V letošním školním roce zajišťuje vzdělávání a výchovu v základní škole celkem 10 pedagogů, tj. 7 učitelů a 3 vychovatelky školní družiny, přičemž dvě vychovatelky zároveň vykonávají na částečný pracovní úvazek funkci učitelky. Z celkového počtu všech učitelů jsou dva nekvalifikovaní (vychovatelky, které zároveň učí). V mateřské škole pracují tři kvalifikované učitelky, jejich pracovní úvazky nejsou kráceny (31 hodin přímé výchovné práce týdně). Z předloženého rozvrhu je patrné, že v MŠ není dodržen poměr přímé výchovné práce a práce bezprostředně související s touto činností. Ve školní družině, která má tři oddělení pracují tři vychovatelky, dvě splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, třetí vychovatelka, v oddělení pro žáky pomocné školy, nemá požadované vzdělání v oblasti speciální pedagogiky. Funkci výchovného poradce vykonává ředitel školy. Neabsolvoval kvalifikační studium pro výchovného poradce. Ředitel školy přiděluje učitelům předměty dle jejich odborné a pedagogické způsobilosti a hlubšího zájmu o některé předměty. Nekvalifikované učitelky vyučují předmětům s výchovným zaměřením.

Základním poradním orgánem ředitele je pedagogická rada. Schází se pravidelně (5x ročně) a ze zápisů rady je zřejmé, že věnuje prvořadou pozornost otázkám výchovy a vzdělávání. Ředitel zde zároveň podává potřebné informace provozního charakteru. Ve škole pracuje jeden metodický orgán tzv. metodické sdružení, jehož členy jsou všichni pedagogové. Metodické sdružení nemá stanoven písemný plán, pevné termíny konání schůzek metodického orgánu jsou uvedeny v **Plánu práce a organizace školy ve školním roce 2002-2003**. Z jednání jsou pořizovány zápisy, které dokladují obsah a průběh schůzek. Metodický orgán řeší problematiku metodiky a didaktiky vzdělávání a výchovy, učitelé se zde dále seznamují s novinkami ve školství a nad podstatnými problémy v této oblasti diskutují. Výchovný poradce (dále jen VP) pracuje podle rámcového plánu, který zahrnuje nejzákladnější úkoly v oblasti poskytování výchovného poradenství. Jedná se zejména o spolupráci s třídními učiteli, protidrogovým preventistou, rodiči a zákonnými zástupci žáků. VP ve spolupráci s třídními učiteli zajišťuje na základě žádosti rodičů vyšetření žáků v PPP a podílí se v součinnosti s ostatními pedagogy na prevenci v oblasti socio-patologických jevů, zvláště se zaměřením na prevenci šikany. VP nemá pevně stanoveny konzultační hodiny pro rodiče a zákonné zástupce žáků, ale ti ho mohou navštívit kdykoli po předchozí dohodě. V letošním školním roce zde pracují dvě začínající učitelky. Ze strany ředitele, ale i celého pedagogického sboru je oběma pedagožkám věnována náležitá pozornost. Obě mají svého uvádějícího učitele z řad kvalifikovaných, zkušených učitelů. Metodickou pomoc získávají také v metodickém sdružení a mají možnost navštívit vyučovací hodiny svých uvádějících, ale i ostatních učitelů. Kontrolní činnost ředitele školy je nastíněna ve **Vnitřním řádu školy**, který platí nově od 1. ledna 2003. Ustanovení kontrolní činnosti ředitele školy uvedená v tomto dokumentu nekorespondují se skutečnostmi, které byly zjištěny v průběhu orientační inspekce. V oblasti vzdělávací a výchovné činnosti se zaměřuje ředitel zejména na hospitační činnost, ze které vede přehledné hospitační záznamy, které jsou datované, mají závěry a jsou podepsané hospitovaným pedagogem. Analýza hospitační činnosti má vliv na další plánování ředitele v této oblasti kontrol. Průběžně provádí kontroly povinné a žákovské dokumentace. V oblasti provozu školy provádí také průběžné kontroly (vzhledem k velikosti zařízení) téměř každý den. Kromě zápisů z hospitační činnosti nevede přehled ani zápisy z ostatních provedených kontrol, i když ve vnitřním řádu školy je uvedeno, že „o všech kontrolách bude proveden zápis do knihy kontrol a hospitací“. Ve výše uvedeném dokumentu je dále v bodě 4.5. zakotvena kontrola prováděná monitorovacím systémem školy. Ředitel školy nemá zavedenou knihu kontrol a ve škole není v současné době ani nainstalován monitorovací systém. Pro hodnocení práce zaměstnanců má ředitel vypracována hodnotící kritéria, se kterými byli prokazatelně všichni zaměstnanci školy seznámeni. V přehledné tabulce bodového ohodnocení pro stanovení osobního příplatku jsou uvedeny např. práce nad rámec vyučovacích povinností, které mají charakter přímé výchovné činnosti, pravidelné sebevzdělávání apod. Systém vedení zaměstnanců v mateřské škole (dále jen MŠ) při naplňování výchovně vzdělávacích cílů není výrazný. Vedoucí řídicí pracovnice MŠ svolává pedagogické rady, jejich program není v plánu práce dopředu stanoven. Organizování těchto rad je nahodilé, chybí výsledky hodnocení a kontroly, řešení zásadních pedagogických problémů je zařazováno velmi málo.

Organizační struktura školy, kompetence zaměstnanců, činnost jednotlivých úseků školy, komunikační a informační systém školy je zpracován v **Organizačním řádu školy**, který platí nově od 1. ledna 2003. Součástí vypovídajícího organizačního řádu školy je schéma řízení základní školy, které je přehledné a uvádí kompetence vedoucích pracovníků v rámci jednotlivých útvarů školy. Demokraticky pojatý školní řád je spíše doporučující, obsahuje důležité stati z Úmluvy o právech dítěte a všechny potřebné údaje vyplývající z vyhlášky MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole. Vnitřní a vnější informační systém školy je funkční. Učitelé získávají potřebné informace bezprostředně od ředitele jednak ústní formou (vzhledem

k velikosti školy se všichni vidí každý den), ale i prostřednictvím nástěnek ve sborovně školy a na pravidelných i operativních poradách a schůzkách. Žáci jsou informováni od svých učitelů ústně, zápisem do notýsků nebo žákovských knížek. Rodiče nebo zákonní zástupci žáků jsou informováni na třídních schůzkách, individuálních konzultacích s vyučujícími, ale mohou navštívit učitele kdykoli po předchozí dohodě. Rodiče mají právo přijít a sledovat kteroukoli vyučovací hodinu, na níž se jejich dítě účastní. Ředitel školy velmi dobře spolupracuje se zřizovatelem a spolupráci hodnotí jako přínosnou.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu a provozu MŠ má také stanovena pravidla fungování. Vnitřní řád MŠ předkládá rodičům pravidla fungování, je projednán s rodiči na začátku školního roku na úvodních třídních schůzkách. Jeho zveřejnění na nástěnce pro rodiče nebylo zaznamenáno. Tok informací uvnitř MŠ funguje systémem vzájemné informovanosti. Důležité informace jsou předávány formou operativních porad, ředitel pravidelně svolává pracovní porady vedoucích jednotlivých úseků. V MŠ chybí průběžné informace o programovém zaměření výchovně vzdělávací práce ve třídách, zveřejňovány jsou pouze výtvarné práce dětí v šatnách. MŠ i ZŠ se snaží v rámci svých možností o prezentaci na veřejnosti, pořádá vystoupení pro veřejnost v obci, besídky pro rodiče apod. Spolupráce s odbornými pracovišti u dětí s odkladem školní docházky a logopedická péče je využívána.

Personální podmínky školy jsou celkově na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM V ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÉ ŠKOLE

Hodnocení podmínek vzdělávání a výchovy je vztaženo k celé škole.

Hlavní školní budova je situována v klidné části obce. Jsou zde umístěny všechny učebny běžných tříd základní školy a obou speciálních tříd. V suterénu budovy se nacházejí žákovské šatny. Prostorné chodby i učebny jsou prosvětlené a po estetické stránce působivé. Třídy jsou vybaveny výškově vyhovujícím žákovským nábytkem (tzv. jednostolky) a potřebným množstvím úložného prostoru pro pomůcky. Výzdobu tříd tvoří nástěnné výukové tabule, výtvarné a další žákovské práce a nástěnky s aktuálním učivem. Chodby nejsou v průběhu přestávek využívány pro odpočinkové a relaxační činnosti. Škola nemá odborné učebny. V rámci tělesné výchovy je využívána nová tělocvična s potřebným vybavením nářadí i cvičebního náčiní. Pro praktické činnosti nemá škola dílnu ani pozemek. Škola má množství knižních publikací dětské literatury (slouží pro společnou četbu v rámci českého jazyka – čtení), ale nemá žákovskou knihovnu. Knihy jsou uloženy v zabudovaných skříních na chodbě.

Škola je velmi dobře vybavena učebnicemi se schvalovací doložkou, pracovními sešity, názornými a dalšími pomůckami staršími, ale i novými. Dle finančních možností se obnovuje a obohacuje fond pomůcek. V každé třídě je nainstalován barevný televizor a rozvod pro video. Škola vlastní potřebné množství auditivní (magnetofony, přehrávače CD), audiovizuální (videorekordéry, monitorovací kamery) a výpočetní techniky (počítače pro výukové účely). V současné době se instaluje pevné připojení k internetu. Vyučující využívají pro výuku i kopírovací přístroj. Žáci prvního ročníku jsou vybaveni povinnými školními pomůckami, navíc všichni žáci školy jsou na základě rozhodnutí obecního zastupitelstva bezplatně vybavováni čtvrtkami, sešity a nadstandardními pracovními sešity. V tělesné výchově všichni žáci cvičí ve sportovním oděvu a sportovní obuvi, ve výtvarné výchově používají ochranný oděv.

Ředitel školy má vzhledem k velikosti zařízení přehled o využívání materiálních zdrojů, současně účelnost a efektivnost využívání těchto zdrojů sleduje v rámci vlastní hospitační činnosti a využívání pomůcek tvoří i náplň metodického sdružení.

Budova *mateřské školy* (odloučené pracoviště) je situována ve středu obce, jedná se o jednopodlažní objekt pavilónového typu, s upravenou školní zahradou. Pro provoz školy slouží tři pavilony, dva jsou určeny pro pobyt dětí, úloha třetího pavilonu je provozně administrativní. Členění místností umožňuje dětem snadnou orientaci, prostorové uspořádání je výhodné a splňuje psychohygienické požadavky provozu. Ve stanoveném režimu dne jsou vytvořeny podmínky pro dodržování psychohygienických zásad v životě dítěte (základní péče, herní a pohybové aktivity). Jediným nedostatkem v dodržování základní péče je to, že prostor pro 2 hodinový pobyt dětí venku je úměrně krácen na úkor dalších činností. Pitný režim je dodržován, pití je k dispozici volně ve třídě, při podávání jídla je možnost výběru ze dvou druhů nápojů.

Hračky a učební pomůcky jsou zastoupeny v míře odpovídající požadavkům zvoleného programu, jejich umístění je v dosahu dětí. Zajímavým estetickým prvkem je užití výrazných barevných doplňků v různých částech interiéru tříd. Pro potřeby vzdělávacího procesu jsou k dispozici audiovizuální pomůcky, hudební nástroje, výtvarné pomůcky i dostatek dětské a naučné literatury. Dle finančních možností školy je vybavení inovováno. Je dbáno na to, aby vybavení, které je pořizováno, bylo pro mateřskou školu účelné, a aby jej učitelky efektivně využívaly při práci s dětmi. Ve spolupráci s vedením školy jsou zařazovány do plánu práce nutné opravy a potřebné dovybavení školy.

Z informační techniky mateřská škola vlastní 2 PC, kopírku, tiskárnu a fax. Tuto techniku využívá pro zajištění administrativy vedoucí školní jídelny a vedoucí řídicí pracovnice mateřské školy.

Materiálně-technické podmínky jsou ve sledovaných součástech školy na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V MATEŘSKÉ ŠKOLE A V BĚŽNÝCH A SPECIÁLNÍCH TŘÍDÁCH ZÁKLADNÍ ŠKOLY
--

Realizace vzdělávacích programů

Škola realizuje v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol schválené vzdělávací programy. V běžných třídách základní školy je uplatňován vzdělávací program čj. 16847/96-2, Základní škola, ve speciálních třídách jsou žáci vzděláváni podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22. Podkladem pro zpracování školního vzdělávacího programu v mateřské škole je „Rámcový program pro předškolní vzdělávání“. K takto nastavenému programu jsou zpracovány třídní programy a to ve formě týdenních tematických celků, kde je však více upřednostňováno úkolování při řízené činnosti před integrací činností, které by se měly vzájemně prolínat. Prostor pro tvořivost a prožitkovost je tímto způsobem zúžen. Rezervy jsou v zpracovanosti obsahu výchovně vzdělávací činnosti (metody a prostředky realizace, evaluační nástroje apod.). Pozitivem je fakt, že mateřská škola začala s tímto programem pracovat a snaží se hledat cesty, jak ho uvést do praxe.

Škola realizuje v souladu se zařazením do sítě škol zvolené vzdělávací programy, v MŠ realizuje výchovně vzdělávací cíle v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Výuka v běžných třídách základní školy i ve speciálních třídách probíhá v souladu s učebními plány sledovaných vzdělávacích programů a učební osnovy jsou průběžně naplňovány. Rezervy byly shledány v plnění časové dotace výuky hudební výchovy ve speciálních třídách, kdy délka

trvání této hodiny byla krácena z organizačních důvodů na patnáct minut. Na základě upozornění ČŠI v průběhu inspekce ředitel na toto zjištění reagoval a upravil rozvrh vyučovacích hodin. Vyučující zpracovali časové a tematické plány pro všechny předměty. Tyto plány respektují časovou dotaci i členění učiva dle osnov příslušného vzdělávacího programu.

Výuka sledovaných předmětů je v souladu s učebními plány sledovaných vzdělávacích programů.

Povinná dokumentace v mateřské škole je vedena na předepsaných tiskopisech. Vyšší počty přítomných dětí v MŠ upravil ředitel školy vydáním výjimky z počtu zapsaných dětí na třídu MŠ na začátku školního roku, při změnách v průběhu roku jsou tyto dokumenty inovovány. Pro evidenci dětí začátku, průběhu a ukončení docházky do MŠ jsou vedeny evidenční listy, přehledy měsíční docházky v obou třídách, předložen byl i statistický výkaz o počtu zapsaných dětí ke dni 30. září 2002. Vzhledem k vyššímu počtu žáků ve speciálních třídách udělil ředitel výjimku z počtu žáků v těchto třídách a stanovil horní hranici na počet 10 žáků ve školním roce 2002/2003. V základní škole je povinná dokumentace též vedena úplně a na platných tiskopisech. Pouze vedení třídních knih v některých ročnících běžných tříd základní školy nezachycuje průkazně průběh vzdělávání, neboť nevypovídající zápisy (český jazyk, vlastivěda) neumožňují objektivně posoudit plnění učebních osnov.

Předložená povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh výchovně vzdělávací činnosti mateřské školy, zápisy v třídních knihách některých ročníků základní školy nemají potřebnou vypovídající hodnotu, a proto nelze objektivně hodnotit průkaznost průběhu vzdělávání.

Ředitel školy provádí kontroly naplňování učebních plánů a osnov v základní škole především vlastní hospitační činností, ale také kontrolou vedení povinné dokumentace. V mateřské škole je systém vnitřní kontroly deklarován v plánu práce vedoucí řídící pracovnice, konkrétně je zpracována operativní kontrola, cíle pro sledování kvality výchovně vzdělávací činnosti nejsou zpracovány. Kontrola pedagogické dokumentace je prováděna formou hospitací, jsou pořizovány písemné záznamy, v závěru chybí hlubší odborná analýza. Takto pojatá kontrola pedagogické činnosti se jeví jako spíše formální a méně účinná.

Využívání kontrolních mechanismů ke sledování kvality práce školy má celkově průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky výchovně vzdělávací práce v mateřské škole

Spontánní činnosti

V hospitovaných činnostech byla preferována hra jako hlavní prostředek učení. Připravenost a podnětnost prostředí je v MŠ dána, ne vždy však toto umí učitelky využít pro tvořivé naplnění herních aktivit. Plánovaná témata na dané období se ve třídě mladších dětí vůbec do her nepromítla, nabídka připravená ze strany učitelky byla nevýrazná. Ve třídě starších dětí je patrná snaha o využití prostředí a funkčních doplňků k hrám. Prostřednictvím her byl u dětí podporován rozvoj praktických dovedností (stříhání, práce s lepidlem, kreslení) ale i tvořivost a fantazie (rozmanitost staveb). Při herních činnostech nebyly příliš využívány aktivační metody učení, které by mohly děti ve hře uplatnit (experimentování, objevování, práce s chybou apod.). Kvalita vzájemných vztahů v kolektivu dětí je dobrá. Rezervy byly zaznamenány ve věcnosti hodnocení.

Řízené činnosti

Forma plánování výchovně vzdělávací činnosti velmi ovlivňuje vlastní přípravu učitelek, kde převládá plnění izolovaných úkolů na každý den. Propojení činností tak, aby byla zastoupena prožitkovost, činnosti se vzájemně ovlivňovaly a vytvářely fungující celek, předvedla částečně učitelka ve třídě starších dětí. Vhodně využila integrace činností v tematickém propojení při osvojování jednoduchých poznatků o světě exotických zvířat. Obsah byl promyšlený, vhodně motivovaný, činnosti navazovaly na poznatky a zkušenosti dětí. V práci u dalších učitelek převažoval konzervativní styl práce, založený na rutinních dovednostech pedagoga. Zde převládal verbální projev učitelky, forma kladení otázek nevedla k rozvoji souvislého mluvního projevu dětí. Zařazením samostatné práce dětí při řešení úkolů na pracovním listu nebylo diferencované dle věkových zvláštností a časově bylo pro mladší děti i z hlediska řízené činnosti zátěžové. Vhodnou motivaci uplatnila učitelka ve třídě nejmladších dětí, kde zaujala děti hrou na hudební nástroje a udržela jejich pozornost i ochotu spolupracovat (harmonika, kytara, housle, klavír, trubka). Pedagogický styl, jakým jsou děti vedeny a motivovány, je podporující. Pozitivním zjištěním je to, že v obou třídách byla podporována vzájemná spolupráce, ochota pomoci druhému, což se odráželo i v celkové atmosféře tříd.

Průběhové výsledky výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole

Škola se snaží naplňovat základní výstupové kompetence dětí na konci předškolního období, část z nich ještě není zcela zafixována.

- Bezproblémově se zařazují do skupiny svých vrstevníků a spolupracují
- Umí organizovat dětským způsobem hru a společné činnosti
- Ne vždy umí samostatně využívat své schopnosti při sebeobslužných dovednostech, výjimku tvoří stolování
- Rezervy jsou ve zvládnutí jemné motoriky – bezpečné stříhání a držení tužky u nejstarších dětí
- Umí chápat číselné, časové a prostorové pojmy
- Umí zaujmout kladný vztah k přírodě, zvířatům, lidem
- V základním povědomí dětské představy umí rozlišit co je špatné a co dobré
- Nemají komunikační bariéry
- Tvořivosti a dovednost při výtvarných činnostech (výstavy, soutěže)

Kvalita výchovně vzdělávací práce v předškolním zařízení má průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v běžných třídách základní školy

V rámci orientační inspekce v běžných třídách 1. stupně základní školy byla pozornost ve čtrnácti sledovaných hodinách zaměřena na vzdělávání a výchovu zejména v předmětech: český jazyk, matematika, vlastivěda, hudební, výtvarná a tělesná výchova. Hospitační činnost ČŠI se uskutečnila ve všech ročnících a třídách školy.

Výuku zajišťují především odborně a pedagogicky způsobilí učitelé, pouze některé hodiny předmětů s převahou výchovného zaměření vyučují nekvalifikovaní učitelé. Odborná a pedagogická nezpůsobilost ovlivňovala sledovanou výuku zejména v oblasti organizace, uplatňování pestrosti forem výuky a v oblasti metod práce.

Pouze v některých sledovaných hodinách věnovali vyučující potřebný prostor pro úvodní a vnitřní motivaci (v 1. a 5. ročníku). Většina hodin byla zahajována seznámením s cílem hodiny a neprodleným opakováním učiva. Jen ve dvou sledovaných hodinách byli žáci seznámeni s využitelností probírané látky a bylo zároveň využito jejich praktických zkušeností a zájmů. V průběhu výuky pak všichni učitelé motivovali žáky za pokrok v učení a aktivitě

pochvalou, ale i dobrou známkou. V závěru sledovaných hodin nebyl vytvářen ze strany vyučujících potřebný časový prostor pro celkové zhodnocení a shrnutí probraného učiva, žáci nejsou vedeni k vzájemnému hodnocení ani k sebehodnocení.

Plánování a bezprostřední příprava na výuku je celkově na velmi dobré úrovni. Všichni vyučující se opírají o časové a tematické plány, které respektují učební plány a členění učiva v učebních osnovách. Součástí bezprostřední přípravy téměř u všech vyučujících byla kvalitní příprava tabule a potřebných pomůcek.

Ve všech sledovaných hodinách měly dominantní postavení frontálně vedené činnosti, bez diferenciací učiva dle schopností žáků. Výjimkou byly pouze hodiny vlastivědy (v 5. ročníku) a matematiky (v 1. ročníku), kde naopak převládaly aktivní formy práce a vyučující využívali prvky kooperativní a skupinové výuky. V rámci výtvarné výchovy a praktických činností měli žáci prostor pro uplatnění tvořivosti a představivosti. Zároveň byli vedeni k dodržování bezpečnosti a hygieně při práci.

V hodinách tělesné výchovy všichni žáci cvičí ve sportovním oděvu a ve sportovní obuvi. V rámci sledovaných hodin českého jazyka není psychohygiena vždy respektována, neboť před vlastním psaním chybí vřazení uvolňovací cvičení jemných koordinovaných pohybů rukou a prstů, někteří žáci navíc nezvládají správné držení psacího náčiní. Většina sledovaných hodin byla přetažena do přestávek, hodina tělesné výchovy v 5. ročníku byla naopak ukončena předčasně, před zvoněním.

Ve všech sledovaných hodinách bylo využíváno v potřebné míře pomůcek a připravené tabule. Vyučující využívají zejména vlastnoručně vyrobené pomůcky (třídící kartičky, kartičky s příklady a slovními úlohami apod.) a nakopírovaný materiál, v menší míře využívají profesionálně vyrobené pomůcky. Audiovizuální technika v době inspekce nebyla využita v žádné ze sledovaných hodin. Učitelé i žáci pracují efektivně s učebnicemi a pracovními sešity.

Jen v některých sledovaných hodinách využívají učitelé mezipředmětových vztahů a jen ojediněle vytvářejí žákům prostor pro uplatnění jejich praktických životních zkušeností.

Interakce a komunikace je na průměrné úrovni, žáci nejsou vedeni důsledně k odpovědím v souvislých větných celcích, většina vyučujících se spokojuje s odpovědí jedním slovem. Ani v rámci čtení nebyla na potřebné úrovni rozvíjena slovní zásoba, neboť chybělo tzv. přípravné čtení, kde by učitel žákům objasnil nová nebo méně frekventovaná slova. Většina vyučujících klade uzavřené otázky a nevytváří žákům dostatečný časový prostor pro formulaci odpovědí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných předmětech celkově na průměrné úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve speciálních třídách základní školy

V rámci orientační inspekce bylo vzdělávání sledováno jako celek. Pozornost byla zaměřena především na provázanost jednotlivých složek výchovy a vzdělávacích předmětů, reakci učitelů na momentální situaci ve třídě, na využívání rozmanitých speciálně-pedagogických metod a forem práce odpovídajících fyzickým a psychickým zvláštnostem žáků. Hodnocení vychází nejen z hospitační činnosti, ale i z kontrol žakovské dokumentace (školní sešity, práce žáků, žakovské knížky) a další dokumentace (třídní knihy, individuální plány).

Vzdělávání a výchova žáků dle vzdělávacího programu pomocné školy probíhá ve dvou speciálních třídách, kde jsou vyučováni žáci i tří stupňů (třída A – přípravný stupeň pomocné školy a nižší stupeň – osm žáků, třída B – nižší, střední a vyšší stupeň – deset žáků). Sledovanou výuku zajišťují dvě vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí a dvě asistentky – vychovatelky, z nichž jedna má vzdělání v oblasti speciální pedagogiky. Kvalita

sledované výuky ve speciálních třídách měla rozdílnou úroveň. Krátkodobé pedagogické zkušenosti jedné vyučující (půlroční praxe) se projevily ve struktuře hodin a nedostatečném využívání rozmanitých metod a forem práce (motivace, využití názornosti, individuální přístup k žákům, nepropracované závěry hodin).

Ve sledované výuce bylo ojediněle využíváno vstupních motivačních metod k vytváření příjemné pracovní atmosféry a vzbuzení zájmu žáků o činnost. Mnohdy nebyli žáci seznámeni ani s obsahem a průběhem hodiny. Rozdílná byla příprava a organizace sledovaných hodin ve třídě B. V této třídě bylo k zahájení hodin využito rozhovoru na dané téma, básničky nebo pohybového a rytmického cvičení. Tyto motivační metody však nebyly přizpůsobovány individuálním potřebám žáků a nebyly podporovány názorem. K udržení pozornosti žáků vyučující uplatňovali vnitřní motivaci, vlídné slovo a za vykonaný úkol byli žáci odměňováni pochvalou nebo klasifikováni známkou. V průběhu výuky nebylo zcela využíváno mezipředmětových vztahů a návaznosti na zkušenosti žáků. Úkoly byly žákům zadávány bez předchozího prověření zvládnutí a zažití potřebných vědomostí a dovedností (v hodině psaní bylo opomenuto využití souvislosti s čtenářskými dovednostmi, při pracovní výchově nebyli žáci poučeni o bezpečnosti práce při manipulaci s nožem). Pouze v jedné třídě byl věnován dostatečný prostor závěru hodiny s hodnocením práce žáků.

Plánování a příprava výuky vychází z deklarovaného vzdělávacího programu. Časová dotace sledovaných předmětů je v souladu se schváleným učebním plánem. Zcela efektivně není však využita časová dotace hodin hudební výchovy, která z organizačních důvodů v koordinaci režimu školy a DÚSP, je zkrácena na patnáct minut výuky. Ve speciálních třídách není aplikována možnost výuky v blocích, učitelé i žáci jsou tak limitováni zvoněním a délkou přímé práce se žáky při respektování jejich momentálních schopností řeší na úkor neefektivního využívání času v hodinách. Plánování a bezprostřední příprava na výuku vychází z individuálních plánů zpracovaných ve spolupráci se speciálně pedagogickým centrem pro každého žáka. Plnění tohoto plánu je pravidelně zapisováno a hodnoceno.

Ve sledovaných hodinách převažovalo frontální vedení výuky a činností bez diferenciaci náročnosti učiva podle mentálních a psychických schopností žáka. Ve výuce v odděleních se vyučující mnohdy zaměřila na práci pouze s jednou skupinou a ostatním žákům nebyla věnována potřebná pozornost. Struktura hodin, výběr, množství a způsob předávání informací je však přiměřený a odpovídá věkovým a mentálním schopnostem žáků i výukovým cílům.

Výuka probíhá v prostorově méně vyhovujících učebnách, které nejsou vybaveny koberci a relaxačními koutky. Pro potřebná uvolnění žáků a relaxaci jsou ve třídách k dispozici skládací karimatky. Psychohygienu výuky je zajištěna celkovou stavbou hodiny se střídáním práce s celou skupinou a samostatné práce. Do výuky byly zařazovány relaxační chvílky a oddechové činnosti vedoucí k upevňování potřebných návyků. Ve všech sledovaných hodinách učitelé respektovali individuální tempo žáků a poskytovali jim při samostatné práci individuální pomoc. Celou výuku provázela potřebná trpělivost a empatie vyučujících k žákům.

Speciální třídy jsou vybaveny vhodným žákovským nábytkem i nábytkem pro uložení pomůcek. Každá třída má vlastní didaktickou techniku. Třídy jsou vkusně vyzdobeny. Nedílnou součástí této výzdoby jsou výtvarné práce žáků, tabelární názorné pomůcky a květinová výzdoba. Vlastní výuka nebyla v dostatečné míře podporována využíváním názorných dvojrozměrných, manipulačních a kompenzačních pomůcek. Velmi kladně lze hodnotit praktické činnosti uplatňované v hodinách pracovní a výtvarné činnosti a věcného učení, kde žáci aktivně realizovali nákup potravin a pečení závinu. Nákupu v obchodě předcházela důkladná příprava a nácvik potřebných činností v hodině počtů a pracovní výchovy. Při hodině věcného učení nebylo v dostatečné míře využito popisného slovního doprovodu vykonávaných úkonů při pečení závinu.

Komunikace a interakce mezi žáky a učiteli je v jednotlivých třídách na rozdílné úrovni. Učitelé se však snaží s žáky komunikovat na každé úrovni jejich mentálních schopností a učí je srozumitelně vyjádřit přání a své pocity. Vedou žáky k dodržování dohodnutých pravidel chování a respektování se navzájem.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve speciálních třídách základní školy je hodnocen jako průměrný.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Učitelé průběžně zjišťují a hodnotí výsledky vzdělávání a výchovy. Žáky v běžných třídách základní školy klasifikují známkou. Z kontroly informativních notýsků, žákovských knížek všech přítomných žáků a náhodným výběrem vzorku školních sešitů ve všech třídách bylo zjištěno, že převládá kvantitativní hodnocení (desetiminutovky, samostatný písemný projev), hodnocení je převážně zaměřeno na naukové předměty, výrazně méně jsou žáci hodnoceni v oblasti výchov. Ve speciálních třídách zjišťují výsledky vzdělávání a výchovy vyučující na základě každodenního pozorování, komunikace se žáky a z jejich písemného projevu. Svá zjištění zapisují do přehledu plnění individuálního plánu žáků. Klasifikace známkou má pro žáky spíše motivující charakter, protože žáci jsou hodnoceni slovně.

Pro hodnocení výsledků vzdělávání v naukových předmětech od 3. do 5. ročníku (český jazyk, matematika) škola využívá vlastních evaluačních nástrojů. Ředitel školy sestavuje, sám zadává a vyhodnocuje tzv. jevové prověrky, které nejsou klasifikovány známkou, ale bodovány, výsledky jsou uváděny v procentech. Prověrky ředitel školy podrobně analyzuje a výsledky analýzy jsou podkladem pro další zkvalitnění vzdělávacího procesu.

Škola hodnotí své výsledky vzdělávání na pravidelných pedagogických radách, v metodickém orgánu, rozbor výsledků vzdělávání a výchovy je také uváděn pravidelně ve výroční zprávě o činnosti školy.

Z výše uvedených skutečností a zjištění vyplývá, že průběh a výsledky vzdělávání a výchovy vycházejí z deklarovaných vzdělávacích programů. Výchovně-vzdělávací proces je personálně velmi dobře zajištěn, neboť s dětmi a žáky pracují především kvalifikovaní pedagogové. Materiálně-technické zázemí je na velmi dobré úrovni. Vzdělávání probíhá v hezkém prostředí, ale ve vlastní realizaci vzdělávání a výchovy absentuje (zejména s přihlédnutím k nízkému počtu žáků v jednotlivých třídách) pestrost forem a metod práce, motivace aktualizací učiva a podpora vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Na základě porovnání údajů uvedených ve zřizovací listině školy a rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol ČŠI konstatuje, že oba výše uvedené dokumenty jsou platné a v souladu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy vydaná Obcí Čížkovice dne 2. 10. 2002 s platností od 3. 10. 2003 a účinností od 1. 1. 2003
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 20. 12. 2001 č.j. 22 029/01-21
3. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002

4. Třídni knihy všech tříd používané ve školním roce 2002/2003
5. Třídni výkazy a katalogové listy všech tříd
6. Záznamy z pedagogických rad konaných ve školním roce 2001/2002 a 2002/2003
7. Zápisy z metodických sdružení konaných ve školním roce 2001/2002 a 2002/2003
8. Plán práce a organizace školy ve školním roce 2002/2003
9. Organizační řád školy s účinností od 1. ledna 2003
10. Vnitřní řád základní školy s účinností od 1. ledna 2003
11. Koncepce rozvoje školy pro roky 2002-2007 na základě marketingového auditu školy
12. Tabulka bodového ohodnocení pro stanovení bodové části osobního příplatku zaměstnanců školy
13. Tematické plány hospitovaných předmětů
14. Žákovská dokumentace – informativní notýsky, žakovské knížky všech přítomných žáků a náhodně vybrané školní sešity žáků,
15. Rozvrh vyučovacích hodin dle tříd a vyučujících uplatňovaný ve školním roce 2002/2003
16. Personální dokumentace školy – přehled o pedagogických pracovnících školy ve školním roce 2002/2003
17. Výjimka z počtu žáků ve speciálních třídách platná pro školní rok 2002/2003
18. Individuální vzdělávací plány všech žáků vzdělávaných ve speciálních třídách
19. Pokyn ředitele školy č. 1/2003 – k úpravě rozvrhů speciálních tříd platný od 20. 2. 2003
20. Hospitační záznamy ředitele školy ve školním roce 2002/2003
21. Rozvrh přímé výchovné práce pedagogických pracovníků mateřské školy – nedatovaný
22. Vnitřní řád MŠ
23. Individuální plány rozvoje dětí s odkladem školní docházky
24. Třídni dokumentace 1. a 2. třídy MŠ pro školní rok 2002/2003 – přehledy výchovné práce, měsíční evidence docházky dětí za období září 2002 – únor 2003
25. Školní vzdělávací program pro školní rok 2002/2003 uplatňovaný v MŠ
26. Třídni vzdělávací programy 1. a 2. třídy MŠ na měsíc únor 2003
27. Výjimka z počtu zapsaných dětí na třídu pro školní rok 2002/2003 ze dne 2. 9. 2002 včetně platných dodatků
28. Režim dne v MŠ
29. Plán řídicí a kontrolní činnosti vedoucí řídicí pracovnice pro MŠ

ZÁVĚR

Základní škola Čížkovice, okres Litoměřice má pro výchovně vzdělávací proces celkově dobré personální zázemí, protože pedagogický sbor tvoří především kvalifikovaní učitelé. Metodický orgán, jehož členy jsou všichni pedagogové školy, se zabývá aktuálními problémy vzdělávání a výchovy ve škole, zároveň prostřednictvím svých členů poskytuje metodickou pomoc začínajícím a nekvalifikovaným učitelům. Ředitel školy provádí

kontrolní a hospitační činnost průběžně, vydal s platností od 1. ledna 2003 nový Vnitřní řád školy, ale některá ustanovení o kontrolní činnosti uvedena v tomto dokumentu nekorespondují se zjištěnými skutečnostmi. Demokraticky pojatý školní řád respektuje žáka jako osobnost a vychází z Úmluvy o právech dítěte. Informační systém vnitřní i směrem k rodičovské a další veřejnosti umožňuje získávat potřebné informace v mateřské i základní škole.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou na velmi dobré úrovni a umožňují v plném rozsahu realizovat zvolené vzdělávací programy. Žáci jsou dobře vybaveni učebnicemi, pracovními sešity a dalšími pomůckami. Navíc, na základě rozhodnutí obecního zastupitelstva, dostávají zdarma některé školní potřeby. Škola má dostatek starších i nových pomůcek a je dobře vybavena audiovizuální a výpočetní technikou a to i v mateřské škole.

Společným znakem sledovaných hodin v běžných třídách základní školy je svědomitá příprava všech vyučujících, která v sobě zahrnovala kvalitní přípravu tabule a potřebných pomůcek. Naopak ve speciálních třídách vzhledem k mentálnímu postižení žáků chybělo ze strany vyučujících větší využití pomůcek, zejména kompenzačních. Většina sledovaných hodin byla vedena frontálně, bez zjevné diferenciací úkolů dle schopností a možností žáků. Malá pozornost ze strany vyučujících je věnována využití vstupní motivace a motivaci aktualizací učiva. Jen ojediněle je využíváno prvků aktivního učení a alternativních postupů při řešení úloh. Většina vyučujících žákům stále předkládá již „hotové“ vědomosti. Slabým místem sledované výuky jsou závěry hodin. Většina hodin byla přetažena do přestávek, vyučující pak neměli možnost zrekapitulovat průběh hodiny ani nemohli vytvořit prostor pro zhodnocení, vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků. Kvalita výchovně vzdělávací práce v mateřské škole je ovlivněna vlastní přípravou učitelek, převládá spíše konzervativní styl práce, založený na rutinních dovednostech pedagoga. Děti jsou postupně vedeny k dodržování a upevňování základních dovedností, vědomostí a návyků, které tvoří výstupové kompetence na konci předškolního období. Nemají komunikační bariéry, část nejstarších dětí stále nezvládá správné držení tužky.

V rámci orientační inspekce proběhla kontrola součásti školy – školní jídelny.

Poslední inspekce se ve škole uskutečnila v květnu roku 1998. Od té doby došlo ke zvýšení kvalifikovanosti pedagogického sboru, škola se rozrostla o jednu speciální třídu a od 1. ledna roku 2003 přešla do právního subjektu. Zkvalitnilo se materiálně-technické zázemí, neboť se významně zlepšilo vybavení v oblasti audiovizuální a výpočetní techniky. Byl odstraněn monitorovací systém.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Erika Bednárová	v.r.
Členové týmu	Mgr. Renata Schejbalová	v.r.
Členové týmu	Ludmila Šutková	v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Marie Čapková

V Mostě dne 27. února 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 3. 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu **Podpis**

Titul, jméno a příjmení

Mgr. Arnošt Waschta – ředitel školy

v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>

Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
---------------------	---

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad –OŠMT, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem	2003-03-28	064 36/03-5022
Zřizovatel: Obec Čížkovice, Jiráskova 143, 411 12 Čížkovice	2003-03-28	064 37/03-5022

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
1.4.2003	03/03	Připomínky byly podány